* D - 0 0 2 - 0 1 3 6 3 *

D-002-01363

Seat No. ______

M. A. (Education) (Sem. I) Examination

March - 2022

Paper-01 : Research Methodology-01

Faculty Code : 002

Subject Code : 01363

Time : **2.30** Hours] [Total Marks : **70**

1 નીચે આપેલા 40 બહુવિકલ્પી પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ 20 પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. **30**

(1) સંશોધન એ _______ પ્રક્રિયા છે.

(A) પદ્ધતિસરની તાર્કિક અને અનાત્મલક્ષી

(B) પદ્ધતિસરની અતાર્કિક અને આત્મલક્ષી

(C) માહિતી માવજત

(D) સમસ્યા જાણવાની

(2) ક્રિયાત્મક સંશોધનનો ખ્યાલ ક્યારે રજૂ થયો હતો ?

(A) 1943 (B) 1953

(C) 1933 (D) 1963

(3) ક્રિયાત્મક સંશોધન એ _______.

(A) એક પ્રકારનું વ્યવહારિક સંશોધન છે

(B) તાત્કાલિક સમસ્યાને ઉકેલે છે

(C) સામાન્યીકૃત પરિણામ આપી શકે છે

(D) ત્રણેય

(4) સંશોધન પ્રક્રિયાનું પ્રથમ સોપાન કયું છે ?

(A) હેતુઓની રચના (B) સંશોધન સમસ્યાની પસંદગી

(C) ઉત્કલ્પનાની રચના (D) ચલોની ઓળખ

(5) અભ્યાસક્રમ મુજબ સંશોધનના મુખ્ય પ્રકારો કેટલા છે ?

(A) બે (B) ત્રણ

(C) ચાર (D) પાંચ

(6) શિક્ષણમાં શિક્ષકો દ્વારા શિક્ષકો માટેનું સંશોધન એટલે-

(A) ક્રિયાત્મક સંશોધન (B) ગુણાત્મક સંશોધન

(C) મૂળગત સંશોધન (D) એકપણ નહીં

(7) 12 સંશોધન ક્ષેત્રો કયાં સર્વેમાં રજૂ કરવામાં આવ્યા છે ?

(A) Third Survey of research in education

(B) Fourth Survey of research in education

(C) Fifth Survey of research in education

(D) Sixth Survey of research in education

(8) શાસ્ત્રીય સંશોધનને બીજા કયાં નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) ઐતિહાસિક (B) સંખ્યાત્મક

(C) ગુણાત્મક (D) મૂળગત

(9) સૈદ્ધાન્તિક જ્ઞાનનો ઉપયોગ કયાં સંશોધનનો કેન્દ્રવર્તી વિચાર છે ?

(A) વ્યવહારિક (B) પ્રાયોગિક

(C) વર્ણનાત્મક (D) ઐતિહાસિક

(10) સૌથી નાનું સંશોધન કયું છે ?

(A) શાસ્ત્રિય (B) વ્યવહારિક

(C) ક્રિયાત્મક (D) વ્યક્તિ અભ્યાસ

(11) A Survey of research in Education કયાં વર્ષમાં પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યો હતો ?

(A) 1971 (B) 1974

(C) 1978 (D) 1987

(12) પરતંત્ર ચલ પર જેની અસર તપાસવામાં આવે, તે છે-

(A) પરિવર્તક ચલ (B) આંતરવર્તી ચલ

(C) અંકુશિત ચલ (D) એકપણ નહીં

(13) સંશોધન દરખાસ્તને સામાન્ય રીતે કેટલા ભાગમાં વિભાજીત કરવામાં આવે છે ?

(A) ચાર (B) ત્રણ

(C) બે (D) એક

(14) પરિચયાત્મક વિભાગમાં કઈ વિગતનો સમાવેશ થાય છે ?

(A) અભ્યાસની અર્થસૂચકતા (B) નમૂનો

(C) ઉપકરણ (D) સમય આયોજન

(15) કાર્યપદ્ધતિ વિભાગમાં કઈ વિગતનો સમાવેશ થાય છે ?

(A) અભ્યાસની અર્થસૂચકતા (B) નમૂનો

(C) બંને (D) એકપણ નહીં

(16) સંશોધનની સ્પષ્ટતા વધારવા માટે સંશોધન સમસ્યાનું _______ કરવામાં આવે છે.

(A) સીમિતીકરણ (B) નિર્ધારણ

(C) સ્પષ્ટીકરણ (D) એકપણ નહીં

(17) શોધ નિબંધો અને મહાનિબંધોનો સમાવેશ કયાં સાહિત્યમાં થાય છે ?

(A) પ્રાથમિક સંદર્ભ સાહિત્ય (B) ગૌણ સંદર્ભ સાહિત્ય

(C) પ્રારંભિક સંદર્ભ સાહિત્ય (D) પૂરક સંદર્ભ સાહિત્ય

(18) Fifth Survey of research in Education (1997)માં કેટલા સંશોધન ક્ષેત્રો રજૂ કરવામાં આવે છે ?

(A) 17 (B) 29

(C) 37 (D) 18

(19) સંશોધનમાં જેના પર થતી અસર તપાસવામાં આવતી હોય, તે છે-

(A) આંતરવર્તી ચલ (B) પરતંત્ર ચલ

(C) અંકુશિત ચલ (D) સ્વતંત્ર ચલ

(20) ગુજરાતમાં અત્યારે INFLIBNETનું કાર્યાલય કયાં કેમ્પસમાં કાર્યરત છે ?

(A) સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી (B) એમ. એસ. યુનિવર્સિટી

(C) ગુજરાત યુનિવર્સિટી (D) ગુજરાત વિદ્યાપીઠ

(21) ચલના માપન અંગેની વિગત શેમાં આપવી જરૂરી છે ?

(A) વ્યવહારિક ઉત્કલ્પનામાં (B) શાસ્ત્રીય ઉત્કલ્પનામાં

(C) શૂન્ય ઉત્કલ્પનામાં (D) ત્રણેય

(22) પ્રાથમિક સંદર્ભ સાહિત્યમાં શેનો સમાવેશ થાય છે ?

(A) સંશોધન સામયિક (B) જ્ઞાનકોષ

(C) પાઠ્યપુસ્તક (D) ત્રણેય

(23) સ્વતંત્ર ચલને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) કક્ષા (B) અવયવ

(C) વલણ (D) ઘટના

(24) સંશોધન દરખાસ્તમાં શું હોઈ શકે નહીં ?

(A) ભાવિ સંશોધન અંગેની ભલામણો (B) સંશોધન તારણો

(C) સંશોધન ફલિતાર્થો (D) ત્રણેય

(25) H_1 તરીકે કઈ ઉત્કલ્પનાને દર્શાવવામાં આવે છે ?

(A) સંશોધન (B) શૂન્ય

(C) બંને (D) એકપણ નહીં

(26) માહિતી પૃથક્કરણ માટે ઉપયોગી પેકેજ કયું છે ?

(A) MS-Word (B) SPSS

(C) MS-Paint (D) Flesh

(27) ERNETનું આખું નામ શું છે ?

(A) Education and Research Network

(B) Education and Research Network

(C) An Education and Research Network

(D) એકપણ નહીં

(28) કસોટી-પુનઃ કસોટી એ શેનાં માટે ઉપયોગમાં લેવામાં આવે છે ?

(A) વિશ્વસનિયતા (B) પ્રમાણભૂતતા

(C) કલમ પૃથક્કરણ (D) ભેદપરખ મૂલ્ય

(29) સંશોધનમાં માહિતી શેના દ્વારા મેળવવામાં આવે છે ?

(A) કાર્યક્રમ (B) નમૂનો

(C) ઉપકરણ (D) વ્યાપવિશ્વ

(30) સંશોધન સમસ્યાની પસંદગી કરતી વખતે કઈ બાબત સૌથી વધુ અગત્યની છે ?

(A) સંશોધકનો રસ (B) વહીવટી સાનુકૂળતા

(C) સંશોધનની નવીનતા (D) સમસ્યા પરની સંશોધન ક્ષમતા

(31) સંશોધનમાં જેની અસર તટસ્થ કરવામાં આવતી હોય, તે છે-

(A) સ્વતંત્ર ચલ (B) અંકુશિત ચલ

(C) પરતંત્ર ચલ (D) આંતરવર્તી ચલ

(32) પ્રશ્નાવલિના કેટલા સ્વરૂપો હોય છે ?

(A) બે (B) ત્રણ

(C) ચાર (D) પાંચ

(33) H_o તરીકે કઈ ઉત્કલ્પનાને દર્શાવવામાં આવે છે ?

(A) સંશોધન (B) શૂન્ય

(C) બંને (D) એકપણ નહીં

(34) વલણમાપદંડ રચવાના સંદર્ભમાં વિધાનોના સંપાદનનું કાર્ય કોણે કરવું જોઈએ ?

(A) સંશોધકે (B) પાત્રોએ

(C) તજજ્ઞોએ (D) ત્રણેય

(35) વલણમાપદંડ રચવાના સંદર્ભમાં વિધાનોની સમીક્ષાનું કાર્ય કોણે કરવું જોઈએ ?

(A) સંશોધકે (B) પાત્રોએ

(C) તજજ્ઞોએ (D) ત્રણેય

(36) કોઈ ક્ષમતાના માપન માટે કયા પ્રકારનું ઉપકરણ ઉપયોગી છે ?

(A) પ્રશ્નાવલિ (B) ક્રમમાપદંડ

(C) મુલાકાત (D) કસોટી

(37) યુ.જી.સી. દ્વારા 1991માં શરૂ કરેલ ઈન્ફર્મેશન એન્ડ લાયબ્રેરી નેટવર્ક નામની મહત્ત્વાકાંક્ષી કાર્યક્રમનું શું નામ છે ?

(A) ERIC (B) NRDMS

(C) INFLIBNET (D) એકપણ નહીં

(38) SPSSનું પૂરું નામ જણાવો.

(A) Statistical package for Social Science

(B) Statistical package of Social Science

(C) Statistical Programme for Social Science

(D) Statistical Programme of Social Science

(39) વ્યક્તિ, જૂથ કે પર્યાવરણનું કોઈપણ વલણ કે જે બદલાઈ શકે છે તે-

(A) ઉત્કલ્પના (B) ચલ

(C) હેતુ (D) પ્રશ્ન

(40) મુલાકાતના કેટલા પ્રકારો હોય છે ?

(A) બે (B) ત્રણ

(C) ચાર (D) પાંચ

2 નીચે આપેલ 16 પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ 08 પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

(1) એક સંશોધક તરીકે આપ સંશોધન સમસ્યાની પસંદગી કેવી રીતે કરશો ? ચર્ચો.

(2) સંશોધનની લાક્ષણિકતાઓની ચર્ચા કરો.

(3) ચલોનું નિયંત્રણ કેવી રીતે કરશો ? ચર્ચો.

(4) સંશોધન ઉપકરણ તરીકે અવલોકનની સમજ આપો.

(5) સંશોધનમાં INFLIBNETનો ઉપયોગ જણાવો.

(6) પૂર્વે થયેલા સંશોધનો અને સંબંધિત સાહિત્યની સમીક્ષામાં કમ્પ્યૂટરનો ફાળો જણાવો.

(7) થર્સ્ટન પ્રયુક્તિની ચર્ચા કરો.

(8) ચર્ચો : ઉત્કલ્પનામાં ચલોની રજૂઆત.

(9) શૈક્ષણિક સંશોધનની જરૂરિયાત અને અવરોધક પરિબળોની ચર્ચા કરો.

(10) સંદર્ભ પુસ્તક અને સામયિકોનો સંશોધન સમસ્યા પસંદગીમાં ઉપયોગ જણાવો.

(11) સંશોધનના સોપાનોની વિગતે ચર્ચા કરો.

(12) શિક્ષક અને સંશોધનની વિગતે ચર્ચા કરો.

(13) પ્રશ્નાવલિની વિસ્તૃત સમજ આપો.

(14) નીચે આપેલ મુદ્દાના સંદર્ભમાં કમ્પ્યૂટરનો ફાળો સમજાવો.

(અ) માહિતી પ્રક્રિયા પ્રકરણમાં

(બ) સંશોધન અહેવાલ લેખન

(15) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીની વિસ્તૃત સમજ આપો.

(16) ચલના પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

ENGLISH VERSION

1 Answer any twenty of the following forty multiple choice questions **30**

(1) Research is a _______ process.

(A) Systematic logical and objective

(B) Systematic irrational and subjective

(C) Treatment of Information

(D) Knowing the problem

(2) When was the concept of Action research introduced ?

(A) 1943 (B) 1953

(C) 1933 (D) 1963

(3) Action research is _______.

(A) A kind of practical research

(B) Solves immediate problem

(C) Can give generalized results

(D) All three

(4) What is the first step in the research process ?

(A) Formation of objectives

(B) Selection of research problem

(C) Formation of hypothesis

(D) Identification of variables

(5) What are the main types of research according to the curriculum ?

(A) Two (B) Three

(C) Four (D) Five

(6) Research for teachers by teachers in education means-

(A) Action research (B) Qualitative research

(C) Basic research (D) None

(7) In which 12 Research areas are presented ?

(A) Third Survey of research in education

(B) Fourth Survey of research in education

(C) Fifth Survey of research in education

(D) Sixth Survey of research in education

(8) By what other name is classical research known ?

(A) Historical (B) Quantitative

(C) Qualitative (D) Basic

(9) The use of theoretical knowledge is the central idea of which research ?

(A) Practical (B) Experimental

(C) Descriptive (D) Historical

(10) Which is the smallest research ?

(A) Classical (B) Practical

(C) Action (D) Case study

(11) In which year a survey of research in Education was published ?

(A) 1971 (B) 1974

(C) 1978 (D) 1987

(12) The effect on the depended variable to be examined is-

(A) Moderator variable (B) Intervening variable

(C) Controlled variable (D) None

(13) The research proposal is usually divided into how many parts ?

(A) Four (B) Three

(C) Two (D) One

(14) What details are included in the introductory section ?

(A) Significance of the study (B) Sample

(C) Tool (D) Time planning

(15) What details are included in the procedure section ?

(A) Significance of the study (B) Sample

(C) Both (D) None

(16) To increase the clarity of the research the research problem is ________.

(A) Delimitation (B) Determination

(C) Clarification (D) None

(17) In which literature research theses and dissertations are included ?

(A) Primary Reference Literature

(B) Secondary Reference Literature

(C) Preliminary Reference Literature

(D) Supplementary Reference Literature

(18) How many research areas are presented in Fifth Survey of research in Education (1997) ?

(A) 17 (B) 29

(C) 37 (D) 18

(19) The research on which the effect is examined is-

(A) Intervening variable (B) Dependent variable

(C) Controlled variable (D) Independent variable

(20) In which campus is the office of INFLIBNET presently operating in Gujarat ?

(A) Saurashtra University (B) M. S. University

(C) Gujarat University (D) Gujarat Vidhyapeeth

(21) Where is required to provide details about measurement of variable ?

(A) In practical Hypothesis (B) In classical Hypothesis

(C) In null Hypothesis (D) All three

(22) What is included in the primary reference literature ?

(A) Research Journal (B) Encyclopedia

(C) Textbook (D) All three

(23) By what another name is an independent variable called ?

(A) Level (B) Factor

(C) Attitude (D) Event

(24) What can't be in the research proposal ?

(A) Recommendations for future research

(B) Research findings

(C) Research Implications

(D) All three

(25) Which hypothesis is represented as H_1 ?

(A) Research (B) Null

(C) Both (D) Not one

(26) Which is a useful package for data analysis ?

(A) MS-Word (B) SPSS

(C) MS-Paint (D) Flesh

(27) What is the full form of ERNET ?

(A) Education and Research Network

(B) Education and Research Network

(C) An Education and Research Network

(D) None of above

(28) Test-re-test is used for what ?

(A) Reliability (B) Validity

(C) Item Analysis (D) Discriminative Value

(29) What is the source of information in research ?

(A) Program (B) Sample

(C) Tool (D) Population

(30) What is the most important factor when choosing a research problem ?

(A) Researcher's interest (B) Administrative flexibility

(C) Innovation of research (D) Research ability on problem

(31) The effect of which is neutralized in research is-

(A) Independent Variable (B) Controlled Variable

(C) Dependent Variable (D) Intervening Variable

(32) How many forms of questionnaire are there ?

(A) Two (B) Three

(C) Four (D) Five

(33) Which hypothesis is represented as H_o ?

(A) Research (B) Null

(C) Both (D) None

(34) Who should do the work of editing the statements in terms of formulating attitude criteria ?

(A) Researcher (B) Respondents

(C) Experts (D) All three

(35) Who should do the work of reviewing the statements reggarding construction of attitude scale ?

(A) Researcher (B) Respondents

(C) Experts (D) All three

(36) What type of tool is useful for measuring a capability ?

(A) Questionnaire (B) Rating Scale

(C) Interview (D) Test

(37) What is the name of ambitious program called information and Library Network started by UGC in 1991 ?

(A) ERIC (B) NRDMS

(C) INFLIBNET (D) None

(38) State the full name of SPSS.

(A) Statistical package for Social Science

(B) Statistical package of Social Science

(C) Statistical Programme for Social Science

(D) Statistical Programme of Social Science

(39) Any feature of an individual, group or environment that may change-

(A) Hypothesis (B) Variable

(C) Objective (D) Question

(40) How many types of interview are there ?

(A) Two (B) Three

(C) Four (D) Five

2 Answer any eight of the following sixteen questions.

(1) How would you select research problem as a researcher ? Discuss.

(2) Discuss the characteristics of research.

(3) How would you control variables ? Discuss.

(4) Give explanation of observation as a research tool.

(5) State uses of INFLIBNET in research.

(6) State contribution of computer in review of previous researches and related literature.

(7) Discuss Thurston techniques.

(8) Discuss : Presentation of variables in hypothesis.

(9) Discuss the need of educational research and barriers factors.

(10) State uses of reference book and journals in selection of research problem.

(11) Discuss the steps of research in details.

(12) Discuss teacher and research in details.

(13) Give explanation of questionnaire in detail.

(14) Explain contribution of computer with reference to following points.

(a) In chapter of information process

(b) Research report writing

(15) Give explanation of psychological test in detail.

(16) Explain types of variable with examples.